

Excelencie otcovia biskupi, členovia KBS, ktorá cenu udeľuje,
vážení ocenení,
ctené dámy a páni!

Bolo to v septembri 2002, teda presne pred 18 rokmi, keď som ako uchádzač o doktorandské štúdium vo filozofii prišiel prvýkrát na Katolícku univerzitu do Ružomberka. Na chodbe som stretol štíhleho pána s paličkou. Predstavil sa mi ako Peter Volek. Nikdy predtým som ho nevidel, ale už som poznal jeho texty. Pamätám si najmä na ten o vzťahu medzi svetonázorom, metafyzikou a teológiou, ktorý napísal v spoluautorstve s innsbruckým profesorom Muckom, a ktorý vyšiel koncom 90. rokov vo Filozofii. Potom som k Petrovi Volekovi nastúpil na doktorandské štúdium. Odvtedy som na jeho katedre filozofie, a dnes Vám ho chcem krátko predstaviť v Laudatii. A je to pre mňa česť a radosť.

Peter Volek sa narodil v Bojniciach v roku 1964. Vyrastal v nábožnej rodine. Jeho dvaja strýkovia boli rehoľníci, Jozef salezián a Alojz jezuita. Petrov otec, Imrich Volek, ktorého som tiež niekoľkokrát stretol, bol chemický inžinier. Predtým sa uchádzal o prijatie do Spoločnosti Ježišovej, kde aj nastúpil do noviciátu do Ružomberku (spolu s Pavlom Horským, Dominikom Kaľatom, Tomášom Munkom a ďalšími). Avšak barbarská noc a prekážky (bol pridelený do PTP tábora), ktoré sa postavili Imrichovi Volekovi do cesty, nasmerovali jeho ďalšie životné cesty do laického života. Po štúdiu chémie sa Imrich Volek oženil a pôsobil v chemickom priemyselnom odvetví. Jeho pôsobenie v šalianskom chemickom závode bolo dôvodom, prečo sa ich rodina usadila práve v Šali. Otec Imrich bol autorom niekoľkých patentov a vo svojich zamestnaniach bol aktívny v aplikovanom výskume. Peter teda vyrastal nielen v náboženskom kontexte, ale aj v ovzduší skúmania, nových poznatkov a vedy. Po absolvovaní gymnázia, sa Peter Volek prihlásil na teologickú fakultu do Bratislavy. To spôsobilo dve veci, ani jednu si však rodina Volekovcov nepriala. Otec – Imrich bol „za trest“ pozbavený funkcie vedúceho výskumného oddelenia v Duslo Šaľa. A syn, Peter, nebol do seminára prijatý. Ako neprijatý do seminára išiel Peter Volek po úspešnej maturite pracovať ako robotník do Západoslovenských nábytkárskych závodov v Galante. Po tejto ročnej pracovnej skúsenosti sa Peter Volek hlásil do seminára, ale tento raz nie za Trnavskú arcidiecézu, ale za Banskobystrickú diecézu; a bol prijatý. Aj jeho otec Imrich sa dočkal istej satisfakcie. Po nežnej revolúcii v roku 1990 bol zvolený za poslanca Federálneho zhromaždenia Československej federatívnej republiky, kde ako člen Snemovne národov pôsobil 2 roky v zahraničnom výbore. Jeho syn Peter Volek, dnešný ocenený, po vysvätení za kňaza pôsobil v pastorácii na niekoľkých miestach banskobystrickej diecézy. Po nežnej revolúcii v roku 1990 ho vtedajší biskup Rudolf Baláž poslal na štúdium filozofie do rakúskeho Innsbrucku. Teologická fakulta Innsbruckej univerzity bola v tom čase známa svojou filozofickou tradíciou silne orientovanou na dialóg klasickej tomistickej filozofie a modernejších prúdov: Kantovho transcendenatalizmu a Husserlovej fenomenológie. Práve v Innsbrucku zavŕšil svoju akademickú kariéru Karl Rahner, ktorý tu zomrel 6 rokov predtým, než Peter Volek prišiel. Z najznámejších innsbruckých profesorov, ktorí mali na Petra vplyv možno spomenúť Emericha Coretha, Edmunda Runggaldiera a už spomínaného Otta Mucka. A ešte jedna koincidencia. Tirolské mesto Innsbruck nebolo pre Petra iba intelektuálnou inšpiráciou. Peter tam našiel krásne hory, pretože už predtým mal veľmi rád vysokohorskú turistiku a rovnako rád lyžoval. V roku 1993 zdolal aj s priateľmi Mont Blanc, v roku 1994 Tirolský Serles, neskôr v roku 1998 aj slovenský Gerlach.

V Innsbrucku (v ktorom študovali viacerí slovenskí kňazi: spomeniem Ladislava Hanusa v medzivojnovom období, a Mons. Stanislava Zvolenského, súčasného bratislavského arcibiskupa-metropolitu) Peter Volek postupne obhájil magisterskú prácu, a neskôr dizertačnú prácu z filozofie pod názvom *Erkenntnistheorie bei Edith Stein. Metaphysische Grundlagen der Erkenntnis bei Edith Stein im Vergleich zu Husserl und Thomas von Aquin (Teória poznania u Edity Steinovej. Metafyzické základy poznania u Edity Steinovej v porovnaní s Edmundom Husserlom a Tomášom Akvinským)*. Po návrate sa pustil do filozofickej práce tu na Slovensku. Pôsobil na Trnavskej univerzite, na Teologickom inštitúte Univerzity Komenského v Bádíne a od roku 2001 na Katolíckej univerzite v Ružomberku. V jeho tvorivosti a práci ho nezastavila ani autonehoda koncom 90. rokov. Z jeho osobného duchovného smerovania chcem spomenúť ešte Máriino Dielo (Hnutie Fokoláre), ktorého je dlhoročným aktívnym členom. Stretol sa aj s jeho zakladateľkou Chiarou Lubich, navštívil talianske Loppiano, a so spolubratmi kňazmi tvorí spoločenstvo, s ktorým sa pravidelne stretáva. Peter Volek už takmer 20 rokov žije pri kláštore Školských sestier sv. Františka v Ružomberku, kde slúži ako kňaz v kaplnke Nepoškvrneného počatia Panny Márie.

Tento zaujímavý životný príbeh však ešte nie je dôvodom, prečo dnes Peter Volek získava cenu Fides et ratio. Tých dôvodov je niekoľko:

Peter Volek si zaslúži cenu Fides et Ratio

- za prínos k dialógu medzi vierou a vedou,
- za plodnú vedeckú prácu a jej medzinárodne uznané výsledky,
- za 25 ročnú vynikajúcu akademickú prácu na poli kresťanskej filozofie,
- za významný medzinárodný prínos v bádani o diele Edity Steinovej,
- za vytrvalú a rešpektovanú obhajobu katolíckych bioetických princípov vo filozofickej, etickej a medicínskej komunite,
- za zakladajúce a úspešné inštitucionálne úsilie (od roku 1997: Spoločnosť pre kresťansky orientovanú filozofiu v ČR a SR spolu s prof. Stanislavom Sousedíkom; od roku 2001: Katedra filozofie FF KU v Ružomberku)

Od polovice 90. rokov patrí Peter Volek medzi kľúčové postavy kresťanskej/katolíckej filozofie na Slovensku. Tá po období komunistického režimu nemala veľa postáv a už vôbec nie etablovaných univerzitných profesorov. Peter Volek sa stal jedným z tých, ktorý sa nielen stali profesormi, ale aj obstáli v odbornej diskusii a spolupráci s kresťanským a aj sekulárnym akademickým kontextom.

Široký záber jeho výskumu a publikácií zahŕňa dejiny stredovekej filozofie, najmä Tomáš Akvinský a Rajmundus Lullus, dielo Edity Steinovej. Zo systematických filozofických otázok sa Peter Volek extenzívne venuje bioetickej problematike (ontologický status ľudských embryí, darcovstva orgánov, kritérium smrti človeka), problému identity osoby (personálna identita, sloboda človeka, filozofia človeka podľa Tomáša Akvinského) a vzťahu filozofie a neurovied.

Vedecký a akademický výkon nemožno zredukovať na scientometriu. Napriek tomu sa patrí spomenúť aspoň niektoré dáta. Peter Volek je autorom 6 vedeckých monografií, 13 karentovaných štúdií, 4 štúdie má v časopisoch registrovaných v databáze Scopus a je tiež autorom 7 skrípt, resp. učebných textov. Jeho bohatá publikačná činnosť zahŕňa 132 vedeckých prác a ďalších 124 publikácií, prekladov a zostavovateľských prác. Okrem slovenčiny sú jeho publikácie dostupné aj v angličtine, nemčine, taliančine a španielčine.

Ohlasy na vedeckú činnosť Petra Voleka zahŕňajú 62 indexovaných citácií, z toho 34 zahraničných, a celkovo 489 citácií z toho 211 zahraničných. Jeho najcitovanejšou prácou je nemecká monografia

o epistemológii Edity Steinovej v komparácii s Husserlom a Tomášom Akvinským. Na túto prácu do dnešného dňa bolo zaregistrovaných 99 citácií, najmä zahraničných. Bez preháňania možno konštatovať, že sa dostala do akéhosi kánonu prác, ktoré sa venujú výskumu filozofického diela Edity Steinovej. To potvrdzuje aj fakt, že Petra Voleka pozvali za člena medzinárodného vedeckého výboru “Edith Stein nella filosofia contemporanea” na Pontificia Universita Lateranensis, Roma-Vaticano, 12. apríl, 2013.

Na Slovensku a v Čechách je Peter Volek známy aj bioetickými prácami a svojím verejným ako aj akademicko-intelektuálnym pro-life postojom. Povšimnutiahodnou je v tejto súvislosti jeho principiálna polemika s prof. Petrom Sýkorom na stránkach časopisu Filozofia, ktorý vydáva SAV. Dôležitým počinom je aj Volekove dielo v oblasti tomistických štúdií. Je autorom úvodnej štúdie k novému prekladu Summy teologickej. Autorom prekladu je prof. Michal Chabada, vedúci katedry filozofie Univerzity Komenského a vydavateľom Spolok svätého Vojtecha.

Petra Voleka si vybrali na expertné posudzovanie vedeckých projektov grantové agentúry okrem Slovenska, aj z Česka a Švajčiarska. Pod jeho školiteľským vedením obhájilo svoju dizertačnú prácu 8 doktorandov.

Peter Volek absolvoval študijné a vedecké pobyty v Innsbrucku (1990-1995), Ríme (1997), Budapešti (2003), Salzburgu (2009), ako aj v zámorí na prestížnej americkej katolíckej University of Notre Dame v USA (2013). Peter Volek vystúpil s príspevkami na 27 vedeckých konferenciách a univerzitách v zahraničí (z toho v Európe konkrétne v Česku, Poľsku, Maďarsku, Nemecku, Rakúsku, Taliansku, a v zámorí v USA a Chile). Ak sa pozrieme na Voleku projektovú a grantovú činnosť bol zapojený do 18 vedeckých grantových úloh, či už ako hlavný riešiteľ alebo spoluriešiteľ.

Je pravidelným posudzovateľom statí pre 3 redakcie karentovaných časopisov, 6 Scopusových časopisov a ďalšie 4 vedecké časopisy.

Za svoje akademické a vedecké výsledky bol pozvaný a stal sa členom nasledujúcich spoločností a rád:

1997: *Internazionale Ferdinand Ebner Gesellschaft*, Innsbruck

1998: *Societa internazionale di Tommaso d'Aquino*, poľská sekcia Lublin

2001: Vedecká rada FF KU v Ružomberku

2001-2003: redakčná rada časopisu *Acta Facultatis Theologicae Universitatis Comenianae Bratislava*

2001: redakčná rada časopisu *Disputationes Scientifcae Universitatis Catholicae in Ružomberok*

2002: edičná rada edície *Humanitné štúdie* na FF KU, predseda

2002-2005: vedecká rada FH TU v Trnave

2003-2005: vedecká rada TF TU v Trnave

2003: Vedecká rada KU v Ružomberku

2003: *Society for Medieval Logic and Metaphysics*, New York, USA

2004: redakčná rada časopisu *Studia neoaristotelica*, České Budějovice

2004: *Spoločná odborová komisia* doktorandského štúdia vo vednom odbore 61-01-9 *systematická filozofia*

2004: Odborová komisia doktorandského štúdia vo vednom programe 2-1-1 *systematická filozofia*, FF KU, predseda

2005: *Edith-Stein-Gesellschaft Deutschland*, Speyer, Nemecko

2006: *American Catholic Philosophical Association*, USA

2010: redakčná rada časopisu *Verba theologica*, Košice

Peter Volek je predseda partnerského grémia “KAAD (Katholischer Akademischer Ausländer Dienst)” Bonn na Slovensku.

Za najvýznamnejšie ocenenie Petra Voleka možno doteraz považovať ocenenie nadväzným vedeckým grantom, ktorý prebral z rúk Johna Templetona ml. za vynikajúce plnenie vytýčených výskumných úloh v projekte udelenom spoločnosťou Metanexus Institute vo Filadelfii, PA, USA, v roku 2005.

Začal som spomienkou na stretnutie so štíhlym pánom s paličkou, ktorého som stretol v Ružomberku pred 18 rokmi. Teším sa zo všetkého, čo ten skromný, pokorný a láskavý pán, Peter Volek, doposiaľ na poli filozofie urobil.

Peter Volek a aj my dnes tu vieme, že to kľúčové Laudatio každého ľudského života je pri stretnutí s Pánom, ktoré očakávame po svojej smrti. Napriek tomu chváliť veľké činy a tešiť sa z požehnaných výsledkov nie je predčasné. Je to vlastne chválou Tomu, od ktorého pochádza každé dobro.

A my ti dnes, Peter, ďakujeme za tvoju spoluprácu s Ním. Lebo sme sa od teba veľa naučili. A filozofickej tradícii - nielen na Slovensku - veľa dávaš.

Ján Hrkút